

Склад Редакційної колегії розміщено на офіційному сайті журналу «Зовнішні справи»: www.uaforeignaffairs.com.ua
Видавець – Громадська спілка «Редакція журналу «Зовнішні справи»
Голова Правління – Володимир Хандогій,
Президент Української асоціації зовнішньої політики, Надзвичайний і Повноважний Посол
Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального закладу «Університет економіки і права «КРОК», протокол № 1 від 18 жовтня 2018 року для журналу «Зовнішні справи» (серія «Історичні науки»)

Позиція авторів не завжди збігається з позицією редакції
Усі права захищені. Передрук матеріалів без посилання на «Зовнішні справи» забороняється. Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень

Головний редактор – Ольга Таукач
Над номером працювали: Ольга Таукач, Анатолій Корж, Дар'я Кушнір, Юлія Запорожченко
Наказом Міністерства освіти і науки від 14 лютого 2014 року №153 журнал "Зовнішні справи" занесено до переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів докторів і кандидатів наук за спеціальністю "Політичні науки"
"Зовнішні справи" – науково-публіцистичний журнал, №2-3, 2019
Виходить щомісяця, засновник – ГС «Редакція журналу «Зовнішні справи»
Адреса редакції: Україна, м. Київ, провулок Рильський, 6, тел. +38 067 209 47 39

Реєстраційне свідоцтво: № 23533-13373 ПР
Друк – ТОВ Видавництво «Саміт-книга»
Наклад: 500 примірників
Ціна договірна
Передплатний індекс: 74402

З питань розміщення реклами та оголошень звертатися за тел: +038 (099) 33 77 372 Свген Рокитський.

Зовнішні справи № 2-3, 2019

(серія «Політичні науки»)

Анатолій Кінах

Людина – це головна цінність..... 5

Аналітика без політики

Андрій Веселовський

Аварія..... 9

Олександр Потехін, Ігор Тодоров

Зовнішня політика та міжнародне становище України за часів Президента Петра Порошенка очима експертів..... 12

Історія питання

Володимир Єльченко, Володимир Павліченко, Ігор Бондюк, Євген Лісученко

«Рейдерське захоплення»: як Росія присвоїла собі місце СРСР в ООН..... 19

Марина Ставнічук

Венеціанська Комісія в контексті українського конституційного процесу..... 24

Сергій Троян

Інформаційно-безпекова політика Європейського Союзу..... 28

Євген Рябінін

Формування комплексу регіональної безпеки Близького Сходу..... 33

Дмитро Веденєєв

Церковна дипломатія і спецслужби. Історичний детектив..... 38

Дипломатичний прогноз

Дмитро Ткач

Зовнішня політика України: потрібні нові підходи..... 43

Сергій Толстов

Україна у контексті глобальних пріоритетів США..... 48

Наталія Нєсчєєва-Юрійчук

Хто володіє інформацією, той володіє світом..... 54

Україна у контексті глобальних пріоритетів США

УДК 327.53-57 (100)

Summary

Ongoing correction of the U.S. policy priorities under Donald J. Trump's presidency has become the issue of ardent discussion in political circles. New trends in world politics directly affect Ukraine's position and reflect on Ukrainian-American relations. The assessment of the role and place of Ukraine in the new global balance sheet is extremely important, as both the prospects for resolving the conflict in Donbass and the status of Ukraine in the European security system directly depend on the nature of U.S.-Russian relations. From the author's point of view, the contemporary political configuration makes the recurrence of the Cold War conditions, resembling bloc opposition of the times of bipolar international system, looks unrealistic. The reasons for this are stipulated for a fundamentally different alignment of forces and an asymmetric web of contradictions between the leading world actors, which provides a decentralized and, in a certain sense, a 'network' character of polarization of their interests.

Keywords: foreign policy, international security, strategy, conflict, Ukrainian-American relations, military aid, USA, NATO

Анотація

Триваюча корекція пріоритетів політики США за президентства Д. Трампа стала предметом гострої полеміки-дискусії в політичних колах. Нові тенденції у світовій політиці безпосередньо зачіпають положення України і відображаються на українсько-американських відносинах. Оцінка ролі та місця України в новому глобальному балансі представляється вкрай важливою, оскільки і перспективи врегулювання конфлікту на Донбасі, і статус України в системі європейської безпеки безпосередньо залежать від характеру американсько-російських відносин. З точки зору автора статті, в новій політичній конфігурації повторення умов «холодної війни», що нагадують блокове протистояння часів біполярної міжнародної системи, виглядає нереалістичним. Причини цього обумовлені принципово іншою розстановкою сил та асиметричною навутиною протиріч між провідними світовими суб'єктами, яка забезпечує децентралізований і, в певному сенсі, «мережевий» характер поляризації їхніх інтересів.

Ключові слова: зовнішня політика, міжнародна безпека, стратегія, конфлікт, українсько-американські відносини, військова допомога, США, НАТО.

У переліку питань зовнішньої політики України відносини зі США традиційно належать до пріоритетних і найпопулярніших тем, адже в своєму прагненні досягти високого рівня двосторонніх взаємин зі США українські посадовці намагалися піднести статус держави й зміцнити легітимність влади. Двосторонні відносини розвивалися вкрай нерівномірно, переживаючи періоди згортання та піднесення. Причини цього пояснюються не лише переглядом ситуативних акцентів, пов'язаних зі змінами вищого державного керівництва. Характер відносин чималою мірою залежав і від визначення та спрямування зовнішньополітичних пріоритетів сторін.

Російсько-український конфлікт 2014 року суттєво змінив розстановку сил у Європі, змусивши офіційний Київ шукати підтримки й захисту в США і НАТО без огляду на те, що анексія Криму і конфлікт на Донбасі фактично перекреслили осяжні перспективи членства в європейських і трансатлантичних структурах. Доцільно нагадати, що під час другого терміну президентства Б. Обама його адміністрація утримувалася від згадки про статус України як стратегічного партнера США й відкладала рішення про постачання летальних озброєнь – і в формі військової допомоги, і навіть, за дуже незначними винятками, на комерційних засадах.

Від часу Карибської кризи 1962 року уникнення прямого воєнного конфлікту з Росією розглядається американським керівництвом як категоричне застереження, яке не можна переступати без наявності критичної загрози безпеці території чи самому існуванню

США. Адже, як заявляв Дж. Кеннеді, «тотальна війна не має жодного сенсу» у добу, коли великі держави мають значні й відносно невразливі ядерні сили та можуть уникати капітуляції, вдаючись до загрози їхнього застосування [1].

Позиція адміністрації Д. Трампа щодо Росії безпосередньо впливає на перспективи українсько-американських відносин. У цьому контексті доцільно відзначити низку протиріч між положеннями офіційних документів американської адміністрації, в яких Росія позначена як держава-ревізіоніст, що підриває міжнародний порядок і загрожує міжнародній безпеці (Стратегія національної безпеки США від 12 грудня 2017 р.), і заявами президента США, в яких неодноразово висловлювалися сподівання на досягнення компромісу з Москвою. Під тиском Конгресу адміністрація Д. Трампа була змушена відмовитися від планів укладення масштабної «геополітичної змови» з РФ, проте є обґрунтовані підстави стверджувати, що апарат Білого дому і Державний департамент не полишають намірів знайти з РФ порозуміння щодо ситуації в Сирії, скорочення ядерних озброєнь та низки інших гострих питань. Адже, як стверджував колишній Держсекретар США Р. Тіллерсон (07.07.2017), головна мета Д. Трампа в переговорах із В. Путіним: запобігання стану «непереможних розбіжностей» [2].

Однак, якщо лідерів Демократичної партії США такий підхід Д. Трампа не влаштував через його недовіру до висновків американських спецслужб про втручання РФ в американську президентську кампанію, то з боку офіційного Києва занепокоєння викликали переважно зволікання із запровадженням ефективних

санкцій проти російської економіки та наданням Києву летальних оборонних озброєнь.

Адміністрація Д. Трампа не схильна перейматися ідеями перетворення України на зразок успішного розвитку для решти пострадянських країн, який через демонстрацію позитивних перетворень в економіці та зміцнення демократичних інститутів був би здатним перевернути свідомість російського суспільства. Тим більше, що про новий «план Маршалла» для України, який мав би, попри втрату контролю над частиною території, зробити Україну вітриною успіху, європейські політики вже майже не згадують.

У квітні 2017 року держсекретар Р. Тіллерсон висунав міністрам закордонних справ провідних країн ЄС кулуарну пропозицію перебрати українське питання на себе, однак наразився на гостру критику з їхнього боку. Вітік інформації, організований міністром закордонних справ Франції Ж.-М. Эйро (Reuters, 11.04.2017), лише засвідчив, що адміністрація США та уряди європейських країн не хочуть брати на себе відповідальність за гострі соціальні й економічні проблеми України попри те, що західні політики були причетні до їхнього виникнення.

Чітка позиція США і НАТО стосовно російсько-українського конфлікту наразі не простежується. Якщо підсумувати весь досвід відносин між Україною та США з 2014 року, то можна дійти висновку, що впродовж перших двох – трьох років адміністрація Б. Обами намагалася згуртувати НАТО й провести рішення про зміцнення східного флангу альянсу. Головна мета полягала у підтвердженні гарантій безпеки країн Балтії та західного Причорномор'я, а також

наданні Україні обмеженої військової допомоги, при спрямуванні якої враховувалися певні перестороги, аби уникнути закидів, що США безпосередньо втягуються до протистояння з РФ чи провокують Москву до ескалації бойових дій.

З 2014 року до середини 2017 року обсяг наданої США військової техніки та обладнання оцінювався на \$247 млн із близько \$1,0 млрд загальної суми допомоги, переданої в межах різних двосторонніх програм сприяння безпеці. Поставки військового спорядження включали 130 легкоброньованих машин *Humvee*, 72 безпілотники, 150 тепловізорів, 585 пристроїв нічного бачення, понад 300 захищених станцій радіозв'язку, 20 контрмінометних радарів AN/TPQ-48 і AN/TPQ-49 (з радіусом дії близько 10 км), шість контрартилерійських радарів AN/TPQ-36 Firefinder (з радіусом дії до 24 км), роботи, призначені для розмінування, 100 автомобілів *Toyota Land Cruiser*, GPS-навігатори, медичне обладнання та іншу амуніцію.

Із того часу Києву були передані 37 пускових установок ПТРК FGM-148 *Javelin* загальною вартістю \$47 млн, п'ять контрартилерійських радарів AN/TPQ-36, декілька контрмінометних радарів, 2 500 тепловізорів, прилади нічного бачення та два катери берегової охорони. Загалом американські військові інструктори спільно з військовими з інших країн НАТО провели тренінги майже для восьми тисяч українських військовослужбовців. Міністерство оборони України одержало дозволи на комерційне придбання в США гранатометів (модернізованої версії радянського РПГ-7) і снайперських гвинтівок Barrett M107A1.

22 грудня 2017 року адміністрація Д. Трампа оголосила про скасування ембарго на постачання Україні летальної зброї оборонного призначення, проте обсяги

наданої військової техніки не вирішують проблему суттєвого поліпшення обороноздатності країни.

США виступають співорганізатором багатонаціональних військових навчань, які проводяться на території України. До таких регулярних заходів належать військово-морські навчання «Сі Бриз» (*Sea Breeze exercises*), які з 1997 року регулярно проводяться на підставі «Меморандуму про взаєморозуміння та співробітництво з питань оборони та військових відносин» між міністерствами оборони США та України (1993 р.). Щорічні сухопутні українсько-американські навчання «Рapid Трайдент» (*Rapid Trident*) проводяться в рамках програми «Партнерство заради миру» з 2006 року з метою відпрацювання спільних дій у складі багатонаціональних сил під час коаліційних операцій. Участь у цих навчаннях беруть військовослужбовці Збройних Сил України, країн-членів і країн-партнерів НАТО. В жовтні 2018 року в Україні вперше проводилися авіаційні навчання «Чисте небо – 2018» за участю військовослужбовців України і США, а також семи інших країн-членів НАТО.

Попри певні очевидні досягнення загалом військова допомога США і країн НАТО виявилася набагато меншою від реальних потреб української сторони в сенсі успішного забезпечення оборони і військового стримування. Самі ж підходи до організації військової допомоги та планування поставок не відповідали ситуації в зоні конфлікту, оскільки керівництво США і НАТО не спромоглися сформулювати чітку мету і конкретні завдання, що їх мало б вирішувати надання військової допомоги Україні [3]. Адже обсяги і спрямування військової допомоги не надто сприяли реалізації політичного гасла у формі необхідності припинення конфлікту або, принаймні, його воєнної фази.

Млявість реагування на зміни в ситуації та бюрократична тяганина роблять пряму військову допомогу переважно політичним чинником. У зв'язку із загостренням небезпеки в районі Азовського моря С. Бланк (співробітник Вашингтонського дослідницького Інституту зовнішньої політики та Американської ради зовнішньої політики) відзначав, що нова ситуація потребує термінового надання Україні озброєнь, здатних забезпечити захист узбережжя – протикорабельних ракет, пускових платформ, систем прицілювання та радарів. С. Бланк поставив під сумнів думку спецпредставника Державного департаменту США К. Волкера про те, що Москва не робитиме ніяких різких рухів доти, доки Україна не проведе вибори президента і парламенту 2019 року, адже нема ніяких ознак того, що переговори К. Волкера з В. Сурковим відновляться найближчим часом або що Москва прагне закінчити війну. На думку С. Бланка, участь усіх російських повітрянодесантних військ у навчаннях «Восток-2018» символізує готовність російського уряду застосувати їх у майбутній десантній операції на Чорноморському узбережжі України, що зазвичай є першою фазою атаки змішаних сил. На думку військових аналітиків, морська блокада Азовського узбережжя України може бути поширена й на чорноморську ділянку, аби взяти під контроль шельфові поклади енергоносіїв, які ще залишаються під контролем Києва. Адже мотивація анексії Криму 2014 року містила також наміри російського уряду захопити чорноморські енергетичні активи України [4].

Це дає підґрунтя для низки принципових концептуальних висновків та узагальнень, які, на думку С. Бланка, має враховувати європейська політика США:

- українська безпека є життєво важливою для європейської безпеки. Оскільки Москва не хоче вести переговори або виконувати Мінські угоди, США та ключові європейські союзники мають поєднувати «додаткові» воєнні заходи для підвищення спроможності України до самооборони з більшою згуртованістю та спільним тиском на Москву;

- вторгнення до Криму та Донбасу загрожує не лише Україні, але й більшій частині Європи. Це вторгнення пробудило Європу від її «догматичних» мрій про еру миру з Росією, яка визнаватиме статус-кво. Проте згуртованості союзників загрожує не тільки Москва, а й Білий дім. Заяви Д. Трампа про міжнародні відносини змушують французів і німців спиратися винятково на європейську військову силу та політику безпеки, що лише послаблює НАТО та змушує шукати альтернативу американському керівництву в Європі. Адже жоден європейський уряд не витратитиме мільярди на дві різні військові структури;

- нечіткість позиціонування адміністрації США дозволяє В. Путіну утримуватися від поступок, які б сприяли відновленню миру в Європі та російських торговельних і політичних зв'язків із Заходом. В. Путін діє так, ніби невдовзі очікує на розпад європейської коаліції, і США цьому не протидіють;

- кінець «холодної війни» символізував «неподільність» європейської безпеки, а російські вторгнення до

Грузії та України стали випробуванням цього принципу. Без твердої підтримки США найбільші дипломатичні перемоги, здобуті у «холодній війні», зберегти не вдасться. «Ризик війни зростає», і виграє від цього лише В. Путін;

- для відновлення безпеки, незалежності й територіальної цілісності України недостатньо самої лише зброї. Війна за відсутності політичного розуміння того, що є справжнім і тривалим миром у Європі, веде лише до нових конфліктів, від яких нікому не буде користі [4].

Попри відносно нечітку артикуляцію позиції США щодо України було б помилкою вважати, що американські урядові функціонери та політичні експерти не розуміють справжнього стану справ чи не передбачають імовірних ситуацій в українсько-російських відносинах.

П. Дікінсон з Атлантичної ради США констатує, що становище України обумовлюють такі суперечливі обставини як «геополітичне розлучення» з Росією та нереалістичність членства в ЄС і НАТО впродовж осяжного періоду часу. Хоча війна в Донбасі вийшла з-під контролю Кремля, російське керівництво навряд чи колись погодиться з членством України в євроатлантичному співтоваристві. Проте й способів розв'язання цієї проблеми наразі не видно. Відмовившись полишити Україну в спокої, Кремль продемонстрував готовність заплатити надзвичайно високу ціну. Росія пішла на руйнування своїх відносин із Заходом, а згодом опинилася в конфлікті з лідерами Вселенської православної церкви. Водночас через небажання Заходу вступати в пряму конфронтацію з РФ Україна перебуває в надзвичайно нестабільному становищі. «З одного боку, вона отримує певну міжнародну підтримку, однак зрештою залишається на самоті в конфлікті з однією з наймогутніших і найнерозважливіших країн світу». Тому, продовжуючи зближення із Заходом, українці «повинні призвичаїтися до усвідомлення того, що Росія ще багато років буде становити для них екзистенціальну загрозу. Це означає, що доведеться невизначено довго тримати фронт, котрий простягається від Азовського моря до кіберпростору. Аби завершити розлучення з Росією, іншого шляху не існує» [5].

Цікаві роз'яснення з приводу ставлення США до України висловлює спецпредставник Держдепартаменту США К. Волкер. На його думку, в сенсі протидії участі Росії в конфлікті на Донбасі головним є поєднання скоординованих між США і ЄС санкцій та постачання Україні озброєнь оборонного призначення. Втім, зміни в політиці Заходу щодо України не матимуть різкого характеру. К. Волкер бачить зміст політики США в українському питанні в тому, аби переконати Москву, що вона вже не зможе здійснювати подальші територіальні завоювання в Україні без суттєвих втрат: «Росія не завоює більше жодних територій в Україні. Всі залишаться на своїх місцях». Йдеться про те, що через впровадження жорсткіших санкцій з боку США і ЄС Росія стикатиметься з необхідністю збільшення витрат, пов'язаних з окупацією Донбасу. «І не

зрозуміло, заради чого це все. ... Своїми діями Росія хотіла домогтися зміни київського уряду чи відновлення проросійських настроїв в Україні». Проте війна в Донбасі спричинила протилежну тенденцію.

У такій ситуації США мають переконати український уряд піти на поступки російськомовним територіям Донбасу, надати їм особливого статусу й розмістити миротворців ООН, котрі на період реінтеграції регіону візьмуть його під свій контроль. Зі свого боку, Москві США запропонують поступки у вигляді послаблення санкцій, що становитиме «територію можливої угоди» між США та Росією [6].

Загалом політика США стосовно України залишається вкрай обережною. Навіть з огляду на те, що Пентагон враховує потенціал України у стратегічному плануванні захисту східного флангу НАТО, наявні обсяги військової допомоги суттєвого поліпшення обороноздатності держави забезпечити не зможуть. Теза про те, що постачання зброї Україні дасть Москві аргументи для виправдання своєї агресії, жодної критики не витримає, адже російське керівництво, яке тлумачить конфлікт у Донбасі як проекцію протиріч між РФ і США, не потребує особливих приводів для силового втручання й лише прагне використовувати для цього зручні ситуативні можливості. Проте й спроби Києва переконати Захід у тому, що східний кордон України – це новий рубіж «вільного світу», також не мали суттєвого успіху.

Підхід США, напевно, не заохочує Київ до силової операції на Донбасі, оскільки бере до уваги неспівмірність військових потенціалів України та Росії. Можливі дії з боку Києва, які б могли спровокувати загострення бойових дій, вважаються хибними. Водночас це не заперечує заходи, спрямовані на розбудову обороноздатності, поліпшення вишколу військ, реформування сектору оборони і безпеки.

Водночас формально декларованій позиції США і провідних держав ЄС, які наполягають на політичному врегулюванні конфлікту, бракує роз'яснень, наскільки

зовнішня підтримка може сприяти встановленню миру і яким чином можна виокремити конкретну проблемну ситуацію (збройний конфлікт у Донбасі) з ширшого комплексу питань, що є складовими російсько-українського конфлікту включно з анексією Криму, захопленням шельфу, енергетичним спором, торговельно-транзитним ембарго, транспортною блокадою і т.п.

Скидається на те, що теперішній контекст відносин між Україною та США, а також, у ширшому вимірі, – між Україною та державами євроатлантичної спільноти, не дає чіткої відповіді про перспективи відновлення української економіки та сталого розвитку принаймні доти, доки не буде усунуто теперішні нагальні загрози включно із загрозою військової ескалації конфлікту на Донбасі.

Комплексне бачення російсько-українського конфлікту обумовлює очевидну пересторогу, враховуючи яку, політичні кола США, ФРН, Франції та багатьох інших країн вселяю унікальну ситуацію, що можуть вимагати від їхніх представників прямої присутності в зоні конфлікту (окрім моніторингової місії ОБСЄ) або обумовлюватимуть будь-які зобов'язання гарантійного чи союзницького характеру стосовно України. Отже, пряма участь у конфлікті Росії, яка неодноразово погрозувала Заходу застосуванням ядерної зброї, не тільки ускладнює пошук шляхів врегулювання кризи на Донбасі та відсуває на периферію проблему Криму, а й залишає за Москвою контроль інтенсивності бойових дій та фактичне veto у винесенні питання про практичне розв'язання проблеми на рівні міжнародних організацій.

Стосовно санкцій США, запроваджених проти Росії, доцільно відзначити їхній, загалом, попереджувальний характер. Адже у багатьох випадках впровадженню обмежень передують оголошення певних вимог і окреслення сфер господарської діяльності, на які вони можуть бути поширені. До того ж, санкційна політика стала одним із важливих напрямів конкуренції та перерозподілу повноважень між Президентом і Конгресом.

Попри очевидне погіршення відносин із РФ адміністрація США не схильна проголошувати стан нової «холодної війни», залишаючи для себе певну свободу маневру. Для розуміння зовнішньополітичного курсу США важливо враховувати таку специфічну рису як поєднання погроз з можливістю досягнення часткових компромісів, пов'язаних із налаштованістю на пошук домовленостей із Китаєм щодо ядерного роззброєння КНДР, запобігання утворенню військового союзу між Росією та Китаєм й уникнення конфронтації з РФ у Сирії.

Характеризуючи цілі США в Україні, К. Волкер описує їх у таких формулюваннях як прагнення відновити суверенітет і територіальну цілісність України та забезпечити безпеку і захист для всіх мешканців

незалежно від етнічної приналежності, громадянства чи віросповідання. Для досягнення цих цілей адміністрація США вдалася до уточнення термінології, за допомогою якої описується конфлікт в Україні. Тепер Вашингтон «прямо визначає території під контролем сепаратистів як окуповані Росією», а також спрямовує санкції таким чином, аби вони зачіпали кремлівські «внутрішні кола».

Загалом такий підхід відповідає критеріям довгострокового стримування, яке не передбачає швидких результатів, однак спрямоване на досягнення стратегічних цілей. Проте не варто залишати поза увагою низку факторів, які суперечать такому курсу або послаблюють його ефективність. Серед них – заострення економічних проблем у відносинах США з союзниками і провідними партнерами, спричинене переглядом торговельних угод, довільне тлумачення режиму нерозповсюдження ядерної зброї, нехтування інтересами європейських партнерів при ухваленні зовнішньополітичних рішень й, нарешті, відсутність адекватної глобальної стратегії, пристосованої до умов багатополлярної міжнародної системи.

Українська проблематика посідає вагомe місце в політичних дебатах довкола кризи системи європейської безпеки, хоча й оцінюється вочевидь інакше, аніж цього хотіли б у київських владних кабінетах. Експертно-аналітичні структури США вважають Україну важливим компонентом у «чутливому просторі» між Росією та країнами східного флангу НАТО – такими як Польща, Словаччина, Угорщина і Румунія. Принагідно визнається провідна роль України, яку вона відігравала в «геополітичному змаганні між Заходом і Росією» [14, р. 1]. Проте чітко розуміння політичних розкладів у новій європейській конфігурації зустрічається вкрай рідко, що не в останню чергу обумовлено відмінностями в оцінках тенденцій і тлумаченні політичних завдань у США та в столицях провідних європейських країн.

Ситуація в українсько-російських відносинах виглядає унікальною – як системний конфлікт у двосторонніх відносинах і як локальне вогнище «холодної війни», а з іншого боку – залежить від тенденцій у відносинах між Заходом і Росією. В цьому сенсі цілком очевидно, що продовження санкцій ЄС щодо Росії залежить від позиції Вашингтона, а інтенсивність бойових дій на Донбасі хоча й непрямо, але тісно пов'язана із ситуацією у Сирії та на Близькому Сході.

Односторонні домовленості чи поступки з боку США та ЄС на користь Росії потенційно загрожують трансатлантичним відносинам, адже можуть сприйматися як пряме заохочення російського геополітичного ревізйонізму. Нечіткість або й відсутність спільного підходу США, ЄС та України ускладнює перспективу врегулювання конфлікту на Донбасі, прив'язаного до Мінських угод – навіть

за умов, коли проблема Криму вважатиметься окремим питанням, як це фактично обумовлено в декларації М. Помпео від 25 липня 2018 року. Й хоча американський політикум здебільшого свідомо не бажає перетворення України на російський протекторат, ані обсяги воєнної допомоги, ані загальне спрямування політики США щодо України не відповідають вимогам забезпечення економічної стабільності та достатнього рівня обороноздатності країни.

Сергій Толстов,
завідувач відділу трансатлантичних досліджень
Державної установи «Інститут всевітньої історії НАН України»,
кандидат історичних наук, доцент

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Kennedy J.F. *Commencement Address at American University, Washington, D.C., June 10, 1963 / The American Presidency Project.* URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=9266>
2. Rampton R., Mason J. *Trump and Putin find chemistry, draw criticism in first meeting / Reuters.* July 7, 2017. URL: <https://www.reuters.com/article/us-g20-germany-trump-putin-talks-idUSKBN19S24E>
3. Бутусов Ю. Військова техніка США для України: політичний символізм і цілепокладання // *Дзеркало тижня.* № 17, 13 – 19 травня. URL: https://dt.ua/internal/viyskova-tehnika-ssha-dlya-ukrayini-politichniy-simvolizm-i-cilepokladannya-242254_.html
4. Blank S. *Forget Javelins. What Ukraine Needs to Get Putin's Attention / Atlantic Council.* September 7, 2018. URL: <http://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/forget-javelins-what-ukraine-needs-to-get-putin-s-attention>
5. Dickinson P. *The Geopolitical Divorce of the Century: Why Putin Cannot Afford to Let Ukraine Go / Atlantic Council.* 21.09.2018. URL: <http://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/the-geopolitical-divorce-of-the-century-why-putin-cannot-afford-to-let-ukraine-go>
6. Majumdar D. *Ambassador Volker spoke on Monday at the Center for the National Interest about defusing the Ukraine crisis / The National Interest.* February 27, 2018. URL: <https://nationalinterest.org/print/feature/amb-kurt-volker-how-achieve-peace-ukraine-24668>
7. Morelli V.L. *Ukraine: Current Issues and U.S. Policy / Congressional Research Service.* January 3, 2017. 46 p. URL: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33460.pdf>

